

Interpunkční znaménka – přehled k samostudiu

Interpunkce = systém členění psaného textu podle ustálených kodifikovaných zásad pomocí speciálních grafických znamének. Přispívá k přehlednosti a smysluplnosti delšího psaného textu.

Tečka

- ❖ **Tečku píšeme**: na konci vět oznamovacích, pokud místo ní nepoužijeme jiné znaménko (vykřičník, otazník).

Někdy se také může vyskytnout na konci věty přací a rozkazovací (*Vyhleďte v souvětí podmět.*)

Nezapomínat na tečku za větou v diktátě!

Pokud věta končí zkratkou **atd., apod., aj.**, tečka za těmito zkratkami má zároveň i funkci ukončení věty, proto **již druhou tečku nepíšeme**. Lze rozvést „a tak dále“, kde před „a“ se také čárka nenapíše, není ve funkci odporovací.

Viděli jsme psy, kočky, králíky atd.

X Jestliže za těmito zkratkami věta pokračuje, píšeme čárku – *Navštívila muzea, galerie, divadla apod., také si prohlédla pamětihodnosti.*

- ❖ **Tečku nepíšeme** za **nadpisy a nápisy** (stojí na samostatném řádku). Na začátku nadpisu a nápisu píšeme velké písmeno – např. v jednotlivých položkách adresy na dopisech, u názvů obchodů, firem, u označení zastávek, ulic, u popisků k obrázkům, u kapitol.

Papírnictví

Ovoce a zelenina

Masarykova ulice

Pohled ze Sněžky směrem na polskou stranu

Tečku nepíšeme ani **za podpisem** či při **vyplňování rubrik**.

Národnost: česká

Místo narození: Brno-město

Středník

Je to hlubší, silnější hranice v textu než čárka, odděluje od sebe širší části. Použijeme ho tehdy, když je potřeba od sebe odlišit různé významové skupiny uvnitř věty na úrovni nižší než souvětí. Opět přispívá k přehlednosti textu:

Mezi západoslovanské jazyky patří: čeština a slovenština; horní a dolní lužická srbština; polština.

Uhlí se těží v okolí Sokolova; spaluje se v elektrárnách, slouží k výrobě plynu a rozváží se do jiných částí republiky.

Závorky

Tečka a závorka:

Platí: jestliže závorka netvoří celou větu, jen její část, nejprve ukončíme tuto část závorkou a potom napíšeme tečku:

O této problematice se autor zmiňuje již ve své prvotině (viz strana 30).

Oblast Tater se geologicky dělí na tři části (Vysoké, Belanské a Západní).

Z dovolené jsme se vrátili odpočatí (jako vždy přšelo).

X Je-li do závorky zahrnuta celá věta (použijeme velké písmeno na začátku uvnitř závorky), napíšeme nejdříve tečku do závorky, pak teprve za ni umístíme závorku, která z obou stran vše uzavře:

Na co se nás často ptáte. (Ze zkušeností jazykové poradny.) = např. u titulu knihy

Upozornění na změnu otevírací doby jsme Vám zaslali před týdnem. (Pevně doufáme, že jste zprávu také obdrželi.)

Vložené výrazy, kterými vysvětlujeme nebo objasňujeme, dáváme do závorek. (Místo závorek můžeme použít i pomlčky, anebo čárky.)

Tři tečky

Naznačují vypuštění části výpovědi, odmlčení se, vzrušený projev, neukončení výpovědi, neúplný výčet atd.

Mysleli jsme to jinak, ale snad nám rozumíte... (3x)

Za třemi tečkami už tečku za větou nepíšeme!

Tři tečky nemají členicí funkci, **proto za nimi v případech, že věta pokračuje čárkou, musíme tuto čárku umístit.**

*Já jsem si na vás vzpomněla, že byste mi snad mohl pomoci... , ale asi by to nemělo smysl.
Martin byl krásný, mladý, bohatý... a měl ji rád.*

V odborných publikacích umístění tří teček do kulatých závorek, znamená to zkrácení **citace**, která pisatele nezajímá celá, vybírá pouze potřebné úseky.

Zapamatujte si jeho výrok o tom, že „veliké masy národní přijímají z umění (...) své ideály mravní“.

Otazník

Nepíšeme za ním tečku ani čárku! (tedy nikoli: Půjdeš dnes ven?.) **Otazník těsně připojíme na konec věty** (tedy nikoli: Půjdeš dnes ven? X správně: Půjdeš dnes ven?). Mezi otazník a začátek nové věty dáváme mezeru.

Co si o tom problému myslíte?_ Rádi bychom znali váš názor.

„Kdo už odeslal své příspěvky?“ zeptal se Petr. „Přihlásíte se?“ = v přímé řeči

Vykřičník

Nepíšeme za ním tečku ani čárku! Po mezeře za ním začínáme novou větu velkým písmenem. Vykřičník těsně připojíme na konec věty (správně: Podívej se na něj! X chyba: Podívej se na něj_!) Mezi vykřičník a začátek nové věty dáváme mezeru.

Kolegyně a kolegové!_ Ta kniha je velmi zajímavá.

„Je to ale nádhera!“ zvolal. „Tady bych chtěl bydlet.“ = v přímé řeči

Dvojtečka

Při výčtech, které rozvádějí, doplňují či specifikují předchozí uvozovací větu:

Výrobek v sobě obsahuje: sůl, bílkoviny, vodu a barviva.

Při psaní výčtů se doporučuje **malé písmeno**, když jde o **jednoslovné / víceslovné pojmenování**, a nejedná se o samostatnou větu. Jednotlivé body výčtu bychom tady měli **oddělovat čárkou, příp. středníkem** za každou položkou, **na konci nutno umístit tečku** (výčet se tu, byť rozdělený na řádky, chápe jako ucelená věta).

Přijali jsme od Vás tyto typy zboží:

- čerstvé ovoce a zeleninu,
- pečivo,
- teplé a studené nápoje.

Jestliže **začneme výčet velkým písmenem**, můžeme postupovat jako v odstavci výše, příp. se jedná o samostatné věty ve výčtu, pak **každou položku** výčtu ukončíme **tečkou**.

Dnes byly vyřízeny tyto úkoly:

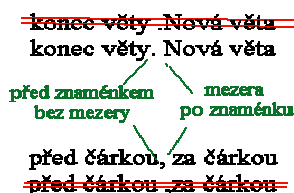
- Zaplatili jsme složenky na poště.
- Vyzvedli jsme na poště balík.
- Nakoupili jsme potraviny.

Všechny body by měly začínat stejně, tj. buď velkým, nebo malým písmenem, nutno postupovat jednotně.

Mezery před znaménky a za nimi

Základní pravidlo pro tečku, čárku, otazník, vykřičník a dvojtečku zní:

Za znaménko mezera patří, před něj nikoliv.

Trochu jinak je to se závorkami a s uvozovkami. Na vnějších stranách závorek se mezery dělají, na vnitřních ne.

Čárka ve větě jednoduché

1. Několikanásobný větný člen

1.1. Bez čárky

1.1.1. a, i, ani, nebo, či – ve významovém poměru slučovacím

Koupili jsme jablka i hrušky. Nepřišel tam Petr ani Pavel. Vyspal se vždy cestou autobusem nebo až v práci. Nechtěl jsem být drzý nebo neuctivý.

1.1.2. a také, a zároveň, a rovněž, a současně, a přitom, – ve významovém poměru slučovacím

Když k němu vzhledla, vypadal mnohem rozhodnější a také starší. To naprosto zničí Petrovu kariéru a zároveň jeho manželství. Postavili kostel a rovněž misijní kostelík. Měli za sebou chladnou a přitom větrnou noc.

1.1.3. a pak, a potom

Nejprve se podávala polévka z bažantích slepic a pak zajíc na smetaně.

1.2. Píšeme čárku

1.2.1. Bez spojek

Koupili jsme jablka, hrušky, švestky. Na tváři se mu objevil lehký, skoro neznatelný úsměv.

1.2.2. a, i, ani, nebo, či – v neslučovacím poměru

Čekal dvě hodiny, a (ale) ona nepřišla. Tatínek poručil, a (a proto) Vládík se šel učit. Včas přišli dnes všichni, i (a dokonce) Matěj. Nepřišel, ani (a dokonce) nezavolal.

1.2.2. a ne, a přece, a přesto, a dokonce, a proto

Vykašlal se na úkol, a ne že zapomněl! Bylo to náročné, a přece krásné období. Umí se báječně postarat o papoušky, rybičky, a dokonce i o hady. Zítřka nám odpadá vyučování, a proto můžu do kina už ve dvě.

1.2.4. ale, i když, avšak, ovšem, nejen – ale i, nejen – nýbrž i

Film byl pěkný, i když trochu zdlouhavý. Mluvím anglicky plynule, avšak s chybami. Měla vlasy krásné, ovšem zdaleka ne tak dlouhé jako její sestra. Byl nejen vynikajícím malířem, ale i sochařem a básníkem. Takový úlovek vyžaduje nejen lovecký kumšt, nýbrž i pořádnou dávku loveckého štěstí.

1.2.5. ani – ani, jednak – jednak, jak – tak, zčásti – zčásti, hned – hned, buď – nebo

V místnosti nebylo ani teplo, ani zima. Naše cestovní kancelář nabízí pobyty jak v tuzemsku, tak v zahraničí.

1.2.6. buď – (a)nebo/či, ať – nebo/či – v neslučovacím poměru

Nevím, zda ta věc bude vyřízena kladně, nebo záporně. Rozhoduješ tady ty, anebo já? Prokázalo se, že je obžalovaný vinen, či nevinen?

Slučovací, nebo vylučovací poměr?

Slučovací poměr

Zvolíme-li spojku *nebo*, nejde o čisté slučování, ale vyjadřujeme jí volbu jedné z eventualit. O slučovací poměr jde nejen tehdy, když se mohou tyto eventuality uskutečnit všechny, popřípadě je možno doplnit je o další možnost, ale i tehdy, když může nastat jen jedna z uvedených možností, avšak může to být libovolná z nich.

*Půjdeme dnes večer do kina nebo do divadla? Pojedeme autem nebo autobusem nebo půjdeme pěšky?
Navštív mě v sobotu nebo v neděli.*

Vylučovací poměr

Nejde o libovolně zaměnitelné eventuality, ale o zřejmý protiklad, eventualities se zjevně vylučují, může platit jen jedna, nebo druhá.

Pospěšte si, nebo vám vlak ujede. Přijedete dneska, nebo vás máme čekat až zítra? Jste opravdu spokojeni, nebo se potýkáte s problémy?

2. Přístavek

2.1. Přístavek těsný – bez čárek

Host z Košic Jan Paták u nás pobyl tři dny. Milánský útočník Andrej Ševčenko získal Zlatý míč. Karlovy Vary navštívil i herec Sean Connery.

Chlorid sodný neboli kuchyňská sůl. Fidlovačka aneb Žádný hněv a žádná rvačka. Dášeňka čili Život štěňete.

2.2. Přístavek volný – píšeme čárky

2.2.1 Přístavek označující stejnou skutečnost jako předcházející větný člen

Jan Paták, host z Košic, u nás pobyl tři dny. Jirka, můj kamarád z dětství, se konečně zase ozval. Bedřich Smetana, autor Prodané nevěsty, se narodil v Litomyšli. Maminka, chudák, zůstala na vše sama.

Zejména nutno odlišovat!

*Jan Ámos Komenský, učitel národů, je pohřben v Naardenu. X Učitel národů J. A. Komenský je...
Potkal Marii, přítelkyni z dětství. X Potkal přítelkyni z dětství Marii.*

2.2.2. Výčet, vysvětlení, doplnění, upřesnění, zařazení do třídy jevů, shrnutí, příklad, vytčení apod.

Máme doma dva psy, dogu a jezevčíka.

Máme tu všechny potřebné místnosti, tedy byt i ateliér, konečně pod jednou střechou.

Poskytujeme dopravní služby, a sice po souši i po vodě.

Vaše připomínky, či lépe řečeno podněty, vezmeme v úvahu. Jako občané zvolíme politickou reprezentaci, tj. představitele politických stran.

Ve městech, zejména (= a to) velkých, se lidé málo znají. Ze všeho nejraději měl jednu zálibu, totiž (a sice) čtení.

Nové české filmy, vesměs díla dobrých režisérů, se jen těžko prosazují v mezinárodní konkurenci.

Některá města, především České Budějovice a Plzeň, se již do projektu zapojila.

V některých sportech, například ve fotbale, se točí velké peníze.

Pivo, víno, lihoviny, prostě veškerý alkohol, se mládeži prodává až od 18 let.

*Přijedu zítra, a to v deset. (ALE: **a to – bez čárky (v souvětí)**: Firma se dostává do problémů a to bude mít vliv na její další zisky. Začalo pršet a to svědčí našemu trávníku. Koupila si tentokrát bílý a tím choulostivější koberec.)*

Patří sem výrazy jako *například, zejména, tedy, mimo jiné, tj., a to, tzv., totiž, tedy, zkrátka, prostě, jednoduše, především* apod.

V případě výrazu uvozeného spojkou *jako* musíme rozlišovat, zda tento výraz omezuje významový rozsah předcházejícího členu, zda jde o volný či těsný vztah.

Velké nároky na zásobování vodou mají průmyslové a hustě zalidněné oblasti, jako Podkrkonoší, Ostravsko, Kladensko a velká města. X Jazyky jako čeština a latina mají velmi rozvinuté skloňování a časování.

3. Přívlastek

4.1 Přívlastek volný – píšeme čárku

Volný (nerestriktivní) přívlastek není vzhledem ke kontextu nebo situaci pro větu nezbytný; nezužuje významový rozsah podstatného jména, k němuž se vztahuje. Lze jej proto vynechat, aniž se tím poruší smysl sdělení. V psaném textu se odděluje čárkami, je-li vložen, odděluje se z obou stran.

Měsíc, vycházející za nedalekým lesem, osvítil celou krajinu.

Paříž, rozkládající se na obou březích Seiny, je jedno z nejkrásnějších evropských měst.

Cesta, vinoucí se údolím, byla blátivá. = když je z kontextu známo, o kterou cestu se jedná.

Karlův most, založený Karlem IV. roku 1357, je turisticky atraktivní.

4.2 Přívlastek těsný – nepíšeme čárku

Těsný (restriktivní) přívlastek vyjadřuje skutečnost podstatnou, v dané situaci a kontextu nezbytnou pro jednoznačné porozumění výpovědi. Zužuje rozsah řídicího substantiva – při vypuštění přívlastku by se porušil základní smysl celého sdělení. Neznamená to, že by vynecháním vždy vznikla nesmyslná věta, ale mohla by mít jiný význam.

Všichni studenti účastníci se lyžařského kurzu zaplatí do konce týdne zálohu.

Hokejisté reprezentující na ZOH v Naganu získali zlatou medaili.

Slova označená hvězdičkou jsou řídce užívaná.

Cesta vinoucí se údolím byla blátivá. = pokud tuto cestu chceme odlišit od jiných / vymežit ji specificky

Čárka u přívlastku volného a těsného může rozlišovat význam věty:

Má sestra žijící v Brně má psa. (Mluvčí má více sester.)

Má sestra, žijící v Brně, má psa. (Mluvčí má více sester.)

4.3 Přejížděcí případy

Hranice mezi volným a těsným přívlastkem není však vždy ostrá. Mnoho případů lze interpretovat obojím způsobem a mnohdy záleží i na pisateli, zda sdělení v přívlastku považuje za okrajové doplnění, dokreslení výpovědi, nebo zda jde o informaci v daném kontextu podstatnou.

Peníze, uložené na účtu v bance, máme našetřeny na letní dovolenou.

Peníze uložené na účtu v bance máme našetřeny na letní dovolenou.

Fotografoval kamzíky, balancující nad propastí.

Fotografoval kamzíky balancující nad propastí.

4.5. Přívlastek několikanásobný a postupně rozvíjející

několikanásobný přívlastek

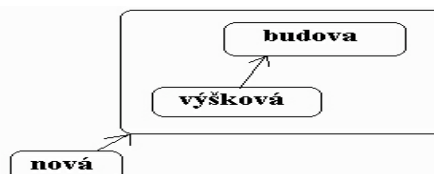
těžká, odpovědná, namáhavá práce
(= těžká a odpovědná a namáhavá)
výčet vlastností téhož předmětu

červený, zelený, bílý a modrý míč
rozsáhlá, bohatě členěná souvětí

X přívlastek postupně rozvíjející

nová výšková budova
(nelze říci nová a výšková budova)

zpřesňujeme pouze celé již rozvítené spojení:

naše nové české vysoké školy
pražská hromadná doprava

Nutno rozlišovat význam!

druhé, přepracované vydání X *druhé přepracované vydání*
třetí, nekuřácké poschodí X *třetí nekuřácké poschodí*
přečtu jinou, zábavnou knížku X *přečtu jinou zábavnou knížku*

4. Doplněk

3.1 Volný doplněk – píšeme čárku

Volný doplněk obvykle bývá vyjádřen podstatnými jmény ve 4. nebo v 1. pádě a vždy se odděluje čárkou

Vyšel, láhev pod paží, a roztrásl se zimou. Vlasy stažené do dvou copů, chodívala vždy upravená. Na kameni sedí pěnkava, hlavičku na stranu.

3.2 Doplněk vyjádřený přičestím, přídavným jménem, přechodníkovou konstrukcí

Psaní čárky zde závisí na míře rozvití. Je-li doplněk rozvit jen málo, čárku zpravidla nepíšeme. U složitějších konstrukcí je naopak obvyklé oddělovat doplněk čárkou. Pokračuje-li věta i za doplnkem, odděluje se doplněk z obou stran.

Zaujat slavnostní ceremonií(,) ani nepostřehl, kdo se do sálu vplížil zadním vchodem. Nostalgicky okouzlen koloniální minulostí své země(,) líčil hrdinské skutky svých předků.

Nestarají se, bohorovní ve své pyše a bohatství, o problémy třetího světa. Šťastný a teď už také klidný(,) se ubíral k domovu. Každou sobotu, zmučena každodenní dřinou, prospala celé dopoledne.

Dědeček, opíraje se o svou hůl, kráčel po náměstí. Sedě vzpřímeně a hrdě(,) odpovídal obžalovaný na palbu otázek. Celá léta jsem vytrvale naslouchal skřípotu svého nástroje(,) nedbaje nadávek mého nehudbního otce.

5. Vokativ – oddělujeme čárkou

*Vážení a milí hosté, dámy a pánové, přijměte pozvání na výstavu.
Řekni nám, Petře, jak se máš.*

6. Citoslovce

Citoslovce oddělujeme čárkou, pokud je samostatné a není-li ve funkci přísudku.

Zaplaťpánbůh, práce se daří. Haló, slyšíte mne? (X Hlasité haló se ozývalo ze sklepa. Žába zbluňk do vody.)

7. Samostatný větný člen – oddělujeme čárkou

Je vytčen před nebo za větu a ve vlastní větné konstrukci bývá zastoupen zájmenem.

Pivo, to je moje. Pražákům, těm je hej. Pracovat v obchodu a mít hodně peněz, to jsem si vždycky přál. Najít ho, to bude tedy lahůdka.

8. Dodatečně připojený větný člen – oddělujeme čárkou

Doplňuje, upřesňuje sdělení ve větě, přináší novou informaci, kterou ale chápeme jako méně důležitou, volné doplnění hlavní obsahové linie ve větě.

Ten musí mít vždycky pravdu, samozřejmě. Musím ještě do obchodu, nakoupit něco na víkend. Stále něco hledám, nejčastěji klíče.

10. Vsuvka

Radost jsem z toho, to se ví, neměl. Na to nejdůležitější jsme, jak už to bývá, zapomněli. Zítra odpoledne, pokud to půjde, tě navštívím. Někdy vloni, bylo to kolem Vánoc, se to stalo.

Můžeme oddělit, ale nemusíme: *Pošlete mi prosím svou nabídku. Stalo se to tuším před týdnem. To je myslím pravda. Ten tvůj přítel se mi upřímně řečeno moc nezdá. Přišlo jich tam řekl bych deset. Úkol jste dejme tomu splnili všichni.*

11. Spojovací výrazy *respektive, eventuálně, případně*

Příslovce *eventuálně, případně, popřípadě* a modální částice *respektive* uvozují dodatek týkající se dalších případů, které „bereme v úvahu“. Takováto spojení vyjadřují určitou eventualitu a je možno je chápat dvěma způsoby: a) jako několikanásobný větný člen; b) jako dodatečně zařazenou informaci, vsuvku. Proto před nimi vždy píšeme čárku:

Nezapomeňte si zítra vzít deštník, eventuálně pláštěnku.

Pokud mě zítra doma nezastihnete, nechte mi vzkaz ve schránce, případně u sousedky.

Pokud věta za vsuvkou pokračuje, oddělíme vsuvku čárkou oboustranně. Není však vyloučeno řešení, kdy mluvčí/pisatel chápe spojení nikoli jako vsuvku nesoucí doplňující údaje, ale jako informaci pro sdělení

nezbytnou, v takových případech je druhá čárka za větným členem uvozeným zmíněnými výrazy chápána jako potenciální:

*Helena, popřípadě Eva a Vašek(,) se určitě dříve či později na večírku objeví.
Zelenou pláštěnku, eventuálně deštník a holínky(,) ti připravím ráno do předsíně.
Vánoce, respektive nákupní horečka s nimi spojená(,) začíná každý rok o něco dříve.*

Stojí-li před spojovacím výrazem vedlejší věty (např. před spojkou *že*) zesilující nebo vytýkácí výrazy (tj. výrazy jako *respektive, eventuálně* apod.), klade se podle doporučení PČP čárka už před nimi, nikoli až před samotným spojovacím výrazem:

Potvrdil, že navštíví místní úřad velmi brzy, respektive že se o to pokusí již zítra.

11. Ustálená spojení

Prochodil jsem svět křížem krážem. Široko daleko ani živáčka. Jde to čím dál tím lépe. Čekali tam dva tři lidé. Rebelovali starí mladí. Šli lesem křížem krážem. Bil ji hlava nehlava. Jezdí na hory v zimě v létě. Musíš to udělat chtěj nechtěj. Myslel na ni vstávaje lehaje. Je to známo široko daleko.

12. Místo a datum napsání dopisu, smlouvy...

*Brno 22. dubna 2008
V Brně dne 22. dubna 2008 (méně používané)*

13. Další problematické případy

- **Až** – neoddělujeme čárkou, pokud vyjadřuje místní nebo časovou hranici či míru
*Maso jíme dvakrát **až** třikrát týdně. Výstava potrvá od 5. května **až** do 10. června. Takový střízlík a unese **až** padesát kilo.*
Čárku píšeme, pokud vyjadřuje stupňování
*Byl veselý, **až** dovádivý. Jeho chování bylo chladné, **až** nepřívětivé.*
- **od... přes... (až) do/k/po** – jednotlivé členy výčtu čárkou neoddělujeme, případně můžeme oddělit čárkou jako celek
*Kráčel s těžkým křížem od fary přes celou vesnici až k božím mukám.
Samozřejmě i pítí, od mléka přes džusy až po víno a destiláty, byl dostatek.*
- **Atd., apod., ap.** – čárku před nimi nepíšeme
- **Než, jako** – čárku zde klademe pouze tehdy, uvozují-li spojky větu, nikoli jen slovní výraz
*Je lepší, než jsem si myslel. X Je lepší než já.
Jsem na tom lépe, než jsem byl tehdy. X Jsem na tom nyní lépe než tehdy.*

Pravidla pro interpunkci v přímé řeči

| Věta uvozovací **před přímou řečí** - *Vešla do místnosti a zeptala se: (mezera) „Kdo dnes chybí?“*

| Uvozovací věta **za přímou řečí** - *„Nemusíš se o mne bát,“ (mezera) rozloučila se před odchodem.
„Nesahej na ta kamna!“ (mezera) vzkřikla matka.
„V kolik hodin přijdete?“ (mezera) tázali se.*

| Uvozovací věta **mezi přímou řečí** – uvozovky dole, velké písmeno, na konci 1. části přímé řeči čárka/ vykřičník/otazník, uvozovky nahoře, uvozovací věta začíná v tomto případě malým písmenem. Dále:

- a) Pokud na konci uvozovací věty **čárka**, pak 2. část přímé řeči začíná uvozovkami dole a **malým písmenem**. Na konci nejdříve tečka / otazník / vykřičník, pak teprve uvozovky nahoře.
*„Tady je tak krásně,“ (mezera) pochvaloval si bratr, (mezera) „sem budeme jezdit častěji.“
„Tady je krásně!“ (mezera) pochvaloval si bratr, „sem budeme jezdit častěji.“*
- b) Pokud na konci uvozovací věty tečka, na začátku 2. části přímé řeči po uvozovkách dole **velké písmeno**. Dále pokračujeme jako v případě a).
*„Tady je tak krásně!“ (mezera) zvolal bratr. (mezera) „A ubytování není drahé!“
„Bývá tady stále tak krásně?“ (mezera) optal se bratr. (mezera) „A ubytování není drahé.“*

Uvozovky vždy uzavírají části přímé řeči z obou stran, umísťujeme je vždy až za poslední znaménko za větou.

- ✓ Pokud přímá řeč je vložena do souvětí: *Potkali jsme souseda, a když jsme s ním šli z oběda, ještě řekl: „A někdy opět na viděnou.“* – tečku za posledními uvozovkami již nepíšeme.